

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO OŚRODKA WSPARCIA W HAJNÓWCE ZA ROK 2013.

Powiatowy Ośrodek Wsparcia w Hajnówce jest samodzielną jednostką budżetową podległą Starostwu Powiatowemu w Hajnówce, finansowaną z budżetu Wojewody Podlaskiego w ramach zadań zleconych powiatom z zakresu pomocy społecznej.

Ośrodek zapewnia uczestnikom wsparcie w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji życiowych spowodowanych chorobą. Zapewnia usamodzielnienie oraz postępowanie rehabilitacyjne rozumiane jako zespół działań zmierzających do osiągnięcia przez uczestników Ośrodka poprawy funkcjonowania w codziennym życiu i integracji społecznej.

Placówka przeznaczona jest dla 55 osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi. Na dzień 31.XII. 2013 - 59 osób posiadało decyzję wydaną przez PCPR o uczęszczaniu do naszego Ośrodka.

W roku 2013 dotacja celowa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej zleconych Starostwu dział 852, rozdział 85203 zaplanowana w budżecie wynosiła 660.000,00 zł. Decyzją Wojewody Podlaskiego dokonano zmian w budżecie w miesiącu lipcu 2013r na inwestycje i zakupy inwestycyjne 8.300,00 zł natomiast w miesiącu wrześniu zmniejszono dotację celową o 1 000,00 zł z tytułu niewykorzystania planowanej liczby miejsc w Ośrodku. Ogólna kwota planowanych wydatków z dotacji celowej - **667.300,00 zł.**

Średnio miesięczne wydatki na jedną osobę uczęszczającą w 2013 r wyniosły 1.263,82 zł, natomiast średnio miesięczne wydatki na jedną osobę posiadającą decyzję wynosiła 772,34 zł (667.300,00 zł/ 12m-cy/ 72 osób, które otrzymały decyzje w 2013r).

Plan budżetu jak zwykle zakładał bardzo oszczędne gospodarowanie środkami na wydatki bieżące, wydatki na wynagrodzenia i pochodne uległy zmniejszeniu w porównaniu z rokiem poprzednim o 5,5%. Od lipca wzrosło zatrudnienie o 1/16 etatu na stanowisko BHP. Obecnie zatrudniamy 14 osób tj. 12,3 etatu.

Na wydatki związane z zatrudnieniem wydatkowaliśmy **578 845,90 zł** i są to:

1. § 4010 wynagrodzenia osobowe wraz z wypłatą nagród jubileuszowych -	432 476,03 zł
2. § 4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne -	33 823,36 zł
3. § 4110 składki na ubezpieczenia społeczne -	76 223,46 zł
4. § 4120 Fundusz Pracy -	8 506,80 zł
5. z § 4170 wynagrodzenie psychologa -	11 475,00 zł
6. § 4440 odpis na ZFŚS -	13 444,40 zł
7. wydatki osobowe: § 3020 BHP -2 393,42 zł,	
§ 4410 -303,43 zł, § 4280 - 200,00 zł razem	2 896,85 zł

Na wydatki bieżące zgodnie z planem pozostało **88 454,10 zł** i powyższa kwota została wydatkowana na:

- utrzymanie budynku (podatek od nieruchomości, trwały zarząd, podatek od gruntów, ubezpieczenie budynku, usługi konserwacji, monitoring, remonty, itp).
- środki i materiały niezbędne do terapii zajęciowych i treningów umiejętności społecznych
- środki na utrzymanie funkcjonowania Ośrodka (energia, środki czystości, telefony, prasa, materiały biurowe, usługi bankowe itp.)

Budynek POW stanowi własność Starostwa Powiatowego przekazany w trwały zarząd, dlatego też jesteśmy zobowiązani do ponoszenia wydatków takich jak;

§ 4480 podatek od nieruchomości -	4 236,00 zł
§ 4520 trwały zarząd -	2 340,68 zł
§ 4430 ubezpieczenie budynku -	1 015,00 zł
§ 4270 usługi remontowe i konserwacja -	11 110,45 zł
z § 4170 za remont	550,00 zł
z § 4300 monitoring, dzierżawa pojemników -	1 948,32 zł
z § 4210 materiały do remontów -	1 519,32 zł
z § 4260 olej grzewczy -	33 380,66 zł
z § 4170 przegląd budynku -	250,00 zł

Ogółem jest to kwota **56 350,43 zł** co stanowi 8,44 % ogólnej dotacji.

Wydatki związane z funkcjonowaniem budynku - 15 133,25 zł to;

- z 4260 energia elektryczna - 6 598,68 zł, woda - 2 387,95 zł, gaz -174,00 zł ,
- z § 4170 wynagrodzenie sprzątaczk - 770 zł,
- z § 4300 wywóz nieczystości - 498,48 zł,
- z § 4210 środki czystości - 2 742,22 zł,
- § 4350 dostęp do internetu - 588,42 zł,
- § 4360 i 4370 telefony - 1 373,50 zł,

Ośrodek zapewnia użytkownikom opiekę i w czasie pobytu oferuje różnorodne formy terapii zajęciowej, treningi umiejętności społecznej oraz usługi rekreacyjno-kulturalne.

W celu zapewnienia wyżej wymienionych terapii niezbędne są wydatki typu:

- z § 4210 materiały do terapii - 2 284,52 zł, do terapii kulinarnej - 3 065,88 zł
art piśmienne - 909,61 zł, materiały do komputerów -2 455,00 zł, prasa -
2 780,70 zł, wyposażenie - 1 874,70 zł,
- § 4230 zakup leków do apteczek - 191,90 zł
- z § 4300 imprezy kulturalno-oświatowe - 860,36 zł, abonament RTV i kablówki –
616,20 zł, szkolenia - 475,00 zł, serwis komputerowy - 1 330,00 zł,
pozostałe usługi -126,55 zł razem - 16 970,42

Dochodami jednostki są odpłatności za pobyt (zgodnie z decyzją PCPR), które Przekazujemy Starostwu Powiatowemu w Hajnówce. W roku 2013 obowiązkiem odpłatności za pobyt objęto 9 osób. Łączna kwota wpłat za pobyt w 2013 roku 3 121,89 zł

W 2013 roku pozyskano środki na budowę windy dla osób niepełnosprawnych w budynku POW w Hajnówce w kwocie: - 47.100 zł z PFRON i 50.259,68 zł Starostwo Powiatowe w Hajnówce **Razem 97.359,68 zł.**

W Powiatowym Ośrodku Wsparcia w Hajnówce w 2013 roku prowadzone były różnorodne formy działań usprawniających zarówno dla I – ej grupy uczestników (osoby psychicznie chore) jak i dla II –ej grupy uczestników (osoby niepełnosprawne intelektualnie). Każdy z uczestników realizował indywidualny plan wspierająco –aktywizujący opracowany przez zespół wspierająco- aktywizujący i zaakceptowany przez uczestnika. Plan wspierająco – aktywizujący obejmował uczestnictwo w treningach umiejętności społecznych, zajęciach w pracowniach terapeutycznych, zajęciach integracyjnych, poradnictwa psychologicznego, poradnictwa psychiatrycznego oraz innych form wsparcia wynikających z ich konkretnych, bieżących potrzeb.

W 2013r. uczestnicy POW w ramach treningu funkcjonowania w codziennym życiu brali udział w następujących treningach:

- trening higieniczny w tym trening dbałości o wygląd zewnętrzny,
- trening kulinarny,
- trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi.
- trening umiejętności praktycznych.

Uczestnicy POW w 2013r. brali również udział w treningach takich jak:

- umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- zajęcia ogólnie usprawniające i rekreacja
- udzielano pomocy w dostępie do świadczeń zdrowotnych
- udzielano poradnictwa psychologicznego (zarówno uczestnikom jak i ich rodzinom)
- udzielano poradnictwa pielęgniarstwa.

Zapewniono niezbędną opiekę indywidualną (m.in. pomoc przy spożywaniu posiłków, korzystanie z toalety, jak również ciągle nadzorowanie osób z głębokim upośledzeniem). Indywidualna praca – pomoc w rozwiązywaniu konkretnych problemów osobistych Uczestników i inne wynikające z indywidualnych potrzeb uczestnika. W/ w zajęcia prowadzone były zarówno w formie grupowej jak i indywidualnej.

W pracowniach terapeutycznych takich jak: pracownia plastyczna, kulturalno oświatowa, haftu i szycia, techniczna i kulinarna – tematyka, rodzaj zajęć wynikał z indywidualnych planów wspierająco –aktywizujących uczestników.

Uczestnicy w pracowniach terapeutycznych rozwijali swoje zainteresowania, hobby, efektem czego były organizowane wystawy ich prac w naszym mieście - Hajnówce, jak również w powiecie hajnowskim i Białymstoku.

W pracowniach terapeutycznych uczestnicy uczyli się również jak przygotować się do różnego rodzaju uroczystości rodzinnych, państwowych, świątecznych realizowanych rokrocznie na terenie ośrodka (przygotowanie domu, robienie kartek, potraw świątecznych itp.)

Realizowany był również roczny plan zajęć w pracowniach, uwzględniający wystawy prac uczestników POW, przygotowanie prac do udziału w konkursach organizowanych przez instytucje zewnętrzne, występy muzyczne, teatralne, zajęcia komputerowe, udział w miejskich projektach integracyjnych realizowanych z innymi instytucjami.

Efektom realizacji planów wspierająco – aktywizujących było:

1. Nabycie oraz utrwalenie przez uczestników umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w życiu:
  - samodzielne robienie zakupów oraz przygotowanie prostych potraw,
  - samodzielne i terminowe dokonywanie wszelkich opłat,
  - dbałość o higienę ciała i wygląd zewnętrzny,
  - załatwianie spraw urzędowych,
  - systematyczne przyjmowanie leków,
  - wyrobienie nawyku przestrzegania terminów wizyt kontrolnych w Poradniach
  - akceptacja własnej choroby, jak również innych niepełnosprawności,
  - lepsze radzenie w sytuacjach stresujących i konfliktowych.
  - samodzielne wykorzystanie nabytych umiejętności podczas treningów społecznych w dni wolne, świąteczne, rozwijanie hobby.
  - podjęcie pracy zarobkowej przez uczestników POW,
  - udział w projektach unijnych skierowanych do osób niepełnosprawnych (szkolenia, staże płatne).
2. Integracja uczestników POW ze społecznością lokalną poprzez udział w imprezach miejskich, spartakiadach sportowych, organizowanie wystaw prac uczestników wykonanych w pracowniach terapeutycznych POW. Wystawy były organizowane w różnych instytucjach na terenie miasta Hajnówka.

Po raz pierwszy w 2013r. uczestnicy POW aktywnie uczestniczyli w „Pikniku Ekologicznym” w Hajnówce. Uczestnicy wykonali wiele interesujących prac z surowców wtórnych, które zostały docenione i nagrodzone przez organizatora.
3. Kontynuacja współpracy z Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Hajnówce, Fundacją „KAJA”. Udział uczestników POW w Festiwalu Teatralnym „Wertep Hajnówka –2013”. Trzech uczestników POW kontynuuje swój udział w Projekcie realizowanym przez Starostwo Powiatowe w Hajnówce – „ Przeciwdziałanie Wykluczeniu Cyfrowemu w Powiecie Hajnowskim” – czas trwania projektu, to 3 lata.
4. Kontynuacja i podtrzymywanie wcześniej nawiązanych kontaktów z rodzinami uczestników POW oraz edukowanie rodzin pod kątem funkcjonowania osób psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie w rodzinie.

W 2013r. w Powiatowym Ośrodku Wsparcia w ramach wolontariatu raz w miesiącu odbywały się spotkania z lekarzem psychiatrą.

Swojej rady i pomocy udzielił zarówno uczestnikom POW, ich rodzinom jak i członkom zespołu wspierająco –aktywizującego.

5. Zmiana wizerunku i postrzegania osób niepełnosprawnych intelektualnie i chorych psychicznie przez społeczność lokalną poprzez szeroką promocję działalności ośrodka w mieście – zorganizowanie przez Powiatowy Ośrodek Wsparcia w Hajnówce po raz drugi „MARSZU GODNOŚCI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH”.
- Swoją udział w Marszu Godności po raz pierwszy zaakcentowali uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy z Bielska Podlaskiego.
- Działalność Ośrodka była szeroko rozpowszechniana na terenie miasta Hajnówki i powiatu hajnowskiego w różnych formach takich jak:
- transmisja z Marszu Godności w Telewizji Kablowej Podlasie i lokalnej prasie.
  - Wywiad ze Starostą Hajnowskim w Telewizji Podlasie na temat działalności ośrodka i jego roli na rzecz wykluczenia osób z zaburzeniami psychicznymi.
  - plakaty, ulotki informujące o działalności POW,
  - informacje z bieżącej działalności POW zamieszczane na stronie internetowej Starostwa Powiatowego jak i na stronie internetowej POW.
- Po raz drugi zorganizowano spotkanie z okazji „DNIA PRACOWNIKA SOCJALNEGO” w którym udział wzięli pracownicy socjalni z terenu powiatu hajnowskiego, a po raz pierwszy swoją obecność zaakcentował pracownik socjalny z Oddziału Psychiatryczno – Odwykowego SP ZOZ w Hajnówce. W trakcie spotkania lekarz psychiatra udzielił cennych wskazówek dotyczących właściwego zachowania w bezpośrednim kontakcie z osobą chorą psychicznie.
6. W ramach dobrej współpracy z Oddziałem Psychiatrycznym SPZOZ w Hajnówce uczestnicy i pracownicy POW mieli możliwość odwiedzania domowników długotrwale przebywających na tym oddziale. W ramach działalności pracowni kulturalno –oświatowej grupa uczestników występowała na oddziale psychiatrycznym, ich występy muzyczno – teatralne cieszyły się dużym uznaniem wśród pacjentów oddziału.
- Służyło to podtrzymywaniu więzi, powstałych podczas uczestniczenia w zajęciach ośrodka jak również nawiązaniu nowych kontaktów.

	B) Liczby zatrudnionych pracowników w podziale na stanowiska pracy:	na czas nieokreślony	na czas określony	6 m-czny staż pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi TAK/NIE
1.	Dyrektor	tak	-	tak
2.	Główna księgowa –1os.	tak	-	-
3.	Pracownik Socjalny –1 os.	tak	-	Tak
4.	Starszy opiekun – 3 os.	tak	-	Tak
5.	Pielegniarka-1 os.	tak	-	Tak
6.	Opiekun – 3 os.	tak	1	Tak
7.	Instruktor k-o –1 os.	tak	-	Tak
8.	Sprzątaczką –1 os.	tak	-	-
9.	Konserwator – 1 os.	tak	-	-
10.	Psycholog – 1 os.	Umowa o dzieło	-	Tak
11.	Inspektor BHP	tak	-	-

Ogólna liczba uczestników, którzy opuścili dom, wraz z podaniem przyczyn odejścia

l.p.	Przyczyna odejścia z domu uczestnika	Czasokres uczęszczania na zajęcia do POW	Liczba uczestników, którzy opuścili dom
1.	Zmiana miejsca zamieszkania	15 lat 8 m-cy;	1
2.	Staże płatne (w ramach projektów unijnych) i prace dorywcze	3 lata 3 m-ce ; 2 lata; 12 lat 8 m-cy;	3
3.	Nawrót choroby- rezygnacja	2 m- ce; 4 lata 3m-ce; 1 rok 3 m-ce;	3
4.	Rezygnacja ze względu na odpłatność za pobyt w POW	2 lata 5 m-cy;; 2 m-ce; 2 lata 6m-cy; 2 m-ce;	4
5.	Rezygnacja ze względu na brak możliwości dojazdu do POW	2 lata 3 m-ce; 3 m-ce; 7 lat 11m-cy;	3
6.	Umieszczenie w DPS	7 lat 1 m- c ; 4 lata;	2
7.	Odbywanie kary pozbawienia wolności	1 rok 9 m-cy	1
	Razem		17

Średnia liczba uczestników poszczególnych zajęć w ciągu roku

		Średnia ** liczba uczestników poszczególnych zajęć, w ciągu roku
1.	<p><u>Trening - psychoedukacja :</u> Bloki tematyczne związane z zakresu chorób z kręgu schizofrenii, demencji, schizotypowych, zaburzeń lękowych oraz depresji. Omówienie tematyki objawów zwiastunowych oraz strategii radzenia sobie z nawrotami choroby i z zaburzeniami afektywnymi. Charakterystyka leków nowej i starej generacji. Poruszono kwestię wzajemnego oddziaływania leków z pokarmami i aspekty dobrego odżywiania-zdrowa dieta. Zajęcia wzbogacono o projekcje filmów z tematyki psychologii, psychoanalizy, psychiatrii. Usługi psychologiczne: - poradnictwo psychologiczne- indywidualne-19 osób - badania psychologiczne- 9 osób - psychoterapia- 2 osoby - poradnictwo dla członków rodzin uczestników POW - -8 osób</p>	<p>I GR – 12,3 os.</p> <p>9,5 os.</p>
2.	<p><u>Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów:</u> rozwiązywanie problemów metodą – Problem = cel + przeszkoda. Poznawanie różnych form radzenia ze stresem. Rola tolerancji i akceptacji w życiu codziennym. Sposoby radzenia z nadwrażliwością. Ćwiczenia utrwalające umiejętności nawiązywania i podtrzymywania kontaktów w grupie. <u>Zajęcia logopedyczne indywidualne</u></p>	<p>I Gr. – 11,6 os.; Gr. II- 5,9os GR II – 1 os.</p>

3.	<u>Trening kulinarny</u> : nauka i podtrzymywanie umiejętności właściwego zmywania naczyń i obsługi sprzętu kuchennego. Nauka i podtrzymywanie umiejętności przygotowania prostych dań (zupy, kanapki, sałatki, gotowanie makaronu, ryżu, ziemniaków, potrawy mięsne, ciasta), Nauka przygotowania, potraw na różne okazje(święta, urodziny, ognisko itp.)	I Gr – 3,3 os. ; II- 3,7os.
4.	<u>Trening higieniczny</u> – nauka prawidłowych nawyków dbałości o higienę osobistą, wygląd zewnętrzny, dobór właściwej odzieży w zależności od pory roku, dbanie higienę swego otoczenia. Blok tematyczny dotyczący profilaktyki zdrowotnej (higiena żywienia).	I Gr- 13,2 os. II Gr – 5,3 os.
	<u>Trening budżetowy</u> - nauka gospodarowania pieniędzmi we własnym gospodarstwie domowym.	Gr I – 8 os. GR II – 5.3os.
6.	<u>Trening funkcjonowania w codziennym życiu, nauka</u> robienia zakupów, nauka załatwiania spraw urzędowych, realizowanie recept, umawianie wizyt lekarskich, dokonywanie opłat. Profilaktyka i zwalczanie przeziębień, zachorowań na grypę. Utrwalanie umiejętności obsługi komputera .Promowanie zdrowego stylu życia na podstawie dekalogu Cendrowskiego. Praca indywidualna – pomoc w rozwiązywaniu konkretnych problemów osobistych.	I GR –10,1 os.; II GR – 6,8os I GR – 18 os; II GR – 7 os.
7.	<u>Trening organizacji czasu wolnego</u> - inicjowanie sportu i rekreacji w okresie letnim (wycieczki rowerowe, piesze, Nordic Walking),Zwiększenie aktywności przez zainteresowania kulinarne, nauce gry na gitarze, hobbistyczne robienie zdjęć. Umiejętność planowania dnia i aktywnego spędzania czasu wolnego, różnorodne formy aktywności w poszczególnych porach roku. Organizowanie czasu wolnego w okresach świątecznych, odwiedzanie znajomych.	I GR – 10,2 os.; II gr – 6,1 os.
8.	<u>Pracownia kulturalno-oświatowa</u> : muzykoterapia, zajęcia komputerowe, klub filmowy, kącik czytelniczy, kącik geogra - ficzny, przygotowania do imprez okolicznościowych, czytanie i pisanie (II GR), zajęcia reedukacyjne (II GR), próby teatralne, udział w przeglądach artystycznych, zebrania społeczności, uczestnictwo w życiu kulturalnym miasta.	I GR – 27,1os; II Gr – 13 os.
9.	<u>Pracownia haftu i szycia</u> -poznawanie różnorodnych technik związanych z : szyciem ,szydełkowaniem, wyszywaniem; wykonywanie dekoracyjnych rzeczy użytkowych, wystawy. Nauka wdrażania własnych pomysłów w dekorowaniu wnętrz w Ośrodku oraz we własnym domu.	I Gr – 3,1 os.; II Gr- 5,2 os.
10.	<u>Pracownia plastyczna</u> - poznawanie różnych technik plastycznych, rysunek, kolaż, gwasz, formy przestrzenne, wystawy, przygotowanie scenografii do występów artystycznych domowników, dekoracja i wystrój ośrodka z okazji świąt narodowych, religijnych i innych uroczystości.	I GR – 18,3 os; II GR – 9,8 os.

11.	<u>Pracownia techniczna:</u> wykonywanie przedmiotów użytkowych, modelarstwo, stolarstwo, intarsja, nauka wykonywania drobnych napraw domowych, wystawy.	I GR –5,6 os. ; II GR – 5 os.
12.	<u>Zajęcia gimnastyczne</u> ogólnie uprawniające - poprawa i utrzymanie ogólnej kondycji fizycznej, utrwalanie nawyku codziennej gimnastyki, ćwiczenia relaksacyjne, gry sportowe, Nordic Walking.	I GR –18,4 os.; II GR – 9,9os.
13.	<u>Zajęcia rekreacyjne</u> – wycieczki piesze, rowerowe, gry, zabawy na powietrzu, uczestnictwo w zawodach sportowych.	I Gr- 19 os.; II Gr –11 os.
14.	Niezbędna opieka i pomoc osobom niesprawnym fizycznie (wózki inwalidzkie, kule), Opieka nad uczestnikami w okresie pogorszenia stanu psychicznego.	I GR – 4 os. II – Gr – 7 os. I GR – 9 os. II – Gr – 2 os.
15.	Poradnictwo pielęgniarstwo-systematyczna kontrola wagi ciała, mierzenie RR, tętna, ćwiczenia z ratownictwa medycznego(oparzenia, złamania, ukąszenia , utrata przytomności).	10 os.
	Razem:	I Gr- 14.1; II Gr – 7,4 21,5

Współpraca z innymi podmiotami i jej efekty

1.	rodzina, opiekunowie	Nawiązano kontakty z rodzinami nowoprzyjętych uczestników w 2013r. oraz kontynuowano wcześniej nawiązane kontakty z rodzinami naszych uczestników. Współpraca odbywała się na bieżąco i systematycznie. Były to kontakty osobiste jak i telefoniczne z rodzicami (lub opiekunami prawnymi). Konsultowano i uzgadniano ważne, a czasami bardzo trudne zdarzenia zaistniałe w życiu uczestnika POW. Bardzo często pracownicy służyli swoją wiedzą i doświadczeniem wspierając rodziny w ich wzajemnych domowych relacjach.
2.	ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie	Na bieżąco współpracowano z Ośrodkami z terenu Powiatu Hajnowskiego, jak i z PCPR w Hajnówce. Ta stała współpraca układała się bardzo dobrze. Wzajemnie wymienialiśmy się ważnymi informacjami dotyczącymi uczestników POW, dzięki czemu udało się rozwiązać nieraz skomplikowane ich sytuacje życiowe (np. przyznanie zasiłku celowego, okresowego, dofinansowanie posiłków naszym uczestnikom, przyznanie renty socjalnej, dodatku pielęgnacyjnego czy renty, uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności).
	poradnie zdrowia psychicznego, szpital psychiatryczny, inne	

	zakłady opieki zdrowotnej	<p>POW na bieżąco współpracował z niżej wymienionymi poradniami i oddziałem psychiatrycznym , a częstotliwość tych kontaktów wynikała z potrzeb zgłaszanych przez uczestników. Pracownik socjalny odwiedzał naszych uczestników w trakcie ich pobytu na: oddziale Psychiatrycznym ZOZ Hajnówka.</p> <p>Oddział Psychiatryczny SPZOZ w Hajnówce</p> <p>Poradnia Psychiatryczna</p> <p>Poradnia Okulistyczna</p> <p>Poradnia Laryngologiczna</p> <p>Poradnia Chirurgiczna</p> <p>Poradnia Pulmologiczna</p> <p>Poradnia Ginekologiczna</p> <p>Poradnia Dermatologiczna</p> <p>Poradnie Rodzinne – lekarz pierwszego kontaktu</p>
4.	powiatowe urzędy pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Hajnówce – pracownicy pomagali uczestnikom POW w sprawach związanych z nabyciem zasiłku dla bezrobotnych, zarejestrowaniu się jako poszukujący pracy, wspólne przeglądanie ofert pracy dla bezrobotnych, oraz uzyskaniu informacji o uprawnieniach przysługujących osobie bezrobotnej.
5.	organizacje pozarządowe	Na bieżąco współpracujemy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Hajnowskiego – m.in. Fundacja KAJA, Stowarzyszenie „POMOCNA DŁOŃ” , Koło Polskiego Związku Niewidomych w Hajnówce, Stowarzyszenie „Twórcze Studio Form Wzorniczych „Hajnówka”.
6.	kościół i związki wyznaniowe	Odbywały się spotkania ekumeniczne z udziałem duchownych z okazji świąt religijnych i innych uroczystości organizowanych przez POW. Na bieżąco potrzeby duchowe uczestników są zaspokajane w ramach spotkań z siostrą zakonną, która jest uczestnikiem POW.
7.	ośrodki kultury i organizacje kulturalno-rozrywkowe	Utrzymujemy stałą współpracę z HDK w Hajnówce (w tym grupa taneczna mażoretki) , Muzeum Białoruskim, Biblioteki –Miejska i Pedagogiczna, Miejski OS i R w Hajnówce, Basen Miejski, Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Białowieży. W 2013r. zorganizowaliśmy w tych instytucjach wystawy prac naszych uczestników o różnorodnej tematyce, zaś nasi uczestnicy mieli możliwość obejrzenia wielu ciekawych wystaw, brali udział w odczytach i spotkaniach z ciekawymi ludźmi.
8.	placówki oświatowe, inne jednostki świadczące usługi dla osób niepełnosprawnych (w tym warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywizacji zawodowej, spółdzielnie socjalnymi, centrami integracji społecznej i klubami integracji społecznej)	<p>Współpracujemy z placówkami oświatowymi będącymi na terenie miasta Hajnówka (wspólne imprezy integracyjne), podtrzymujemy współpracę z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Hajnówce.</p> <p>Na bieżąco współpracujemy z jednostkami samorządowymi na szczeblu miejskim i powiatowym, ZUS , KRUS , Powiatowa Komenda Policji, Orkiestra Dęta działająca przy Powiatowej Straży Pożarnej w Hajnówce, PUK , ZGM, PW i K, Powiatowa Komenda Policji w Hajnówce.</p>

9.	inne osoby lub podmioty działające na rzecz integracji społecznej uczestników	Prywatni Przedsiębiorcy z którymi POW utrzymuje stałą współpracę - m.in. Zakład Fryzjerki, Zakłady Stolarskie, Sklepy z Używaną Odzieżą, Piekarnie.

W 2013 roku Powiatowy Ośrodek Wsparcia w Hajnówce dokonał usprawnień w organizacji i funkcjonowaniu polegających na:

- dzięki wsparciu finansowemu Starostwa Powiatowego w Hajnówce i dofinansowaniu ze środków PFRON została zamontowana winda w budynku POW dla osób niepełnosprawnych.
- zakupiono urządzenie wielofunkcyjne – laserowe
- przeprowadzono odgrzybienie i malowanie ścian w pracowni technicznej i sali gimnastycznej POW.
- wymieniono oświetlenie w pracowni plastycznej i kulturalno – oświatowej
- przeprowadzono remont pracowni plastycznej z uwagi na zmianę usytuowania okien i grzejników wskutek montażu windy.
- grupa uczestników wraz z pracownikami odnowili i pomalowali drewniane elementy tarasu i część okiennic zewnętrznych budynku.
- zostały odnowione i zabezpieczone elementy drewniane znajdujące się u szczytów budynku.
- doposażono pracownię w sprzęt i materiały niezbędne do prowadzenia zajęć (pracownia plastyczna i kulturalno –oświatowa).

Zrealizowano działania, które nie były ujęte w planie pracy ośrodka na 2013r. :

- udział uczestników POW w Pucharze Polski NODIC WALKING, który odbywa się co roku w Hajnówce. Przez okres wakacyjny grupa uczestników systematycznie przygotowywała się do marszu z kijkami.
- uczestnicy POW wzięli udział w Rajdzie Rowerowym im. Bierwiazonki.
- reprezentacja uczestników POW wzięła udział w Zawodach pływackich dla osób niepełnosprawnych, które odbyły się na terenie Parku Wodnego w Hajnówce.
- udział uczestników POW w przeglądzie piosenki Patriotycznej i Religijnej (Hajnówka, Bielsk Podlaski i Siemiatycze).
- na zaproszenie Urzędu Miasta w Hajnówce nasz ośrodek brał udział w Pikniku Ekologicznym, na który w pracowniach terapeutycznych POW prze z parę miesięcy wprowadzono dodatkowe zajęcia z surowców wtórnych, z których powstały oryginalne, ciekawe przedmioty użytkowe. Prace te zostały docenione, a uczestnicy otrzymali nagrody.

W 2013r. nawiązaliśmy aktywną współpracę ze Stacją Sanitarno –Epidemiologiczną w Hajnówce. Efektem tej współpracy były pogadanki, odczyty, udział naszych uczestników w konkursach organizowanych przez Stację Sanitarno –Epidemiologiczną. Jedno ze spotkań było poświęcone szkodliwości palenia papierosów, podczas którego uczestnicy mieli możliwość dokonania pomiaru dwutlenku węgla w organizmie.

W 2013r. w ramach projektu Razem do Pracy realizowanym przez Caritas Diecezji Drohiczyńskiej odbyły staże w naszym Ośrodku 3 osoby oraz jedna osoba z projektu Nowe Kwalifikacje Szansą na Sukces (Europejski Fundusz Społeczny).

Dzięki wsparciu zespołu wspierająco-aktywizującego POW i wsparciu rodziny 3 uczestników odbyło szkolenia zakończone stażem płatnym w ramach projektów ze środków unijnych skierowanych do osób niepełnosprawnych – Nowe Kwalifikacje szansą na sukces.

Udział uczestników w różnych formach treningów umiejętności społecznych, zajęciach w pracowniach terapeutycznych oraz indywidualnej pracy z uczestnikami przyczyniło się do nabycia i podtrzymywania posiadanych umiejętności do możliwie jak najbardziej samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym jak i domowym. Poprzez różnorodne inicjatywy podejmowane w ramach integracji ze środowiskiem lokalnym dało się zauważyć większe zrozumienie problemów z którymi na co dzień borykają się osoby z zaburzeniami psychicznymi.